

Témata magisterské státní závěrečné zkoušky Učitelství hudební výchovy pro základní a střední školy

Státní závěrečná zkouška sestává z částí hudební výchova a oborová didaktika (v případě hudební výchovy jako hlavního oboru je oborová didaktika zkoušena v přímém propojení na zkoušku z pedagogiky a psychologie). Zkoušení u SZZ trvá cca 50 minut (maior), resp. 35 minut (minor). Organizace zkoušení při SZZ probíhá podle pokynů předsedy komise; po vylosování zkušební okruhu je zkoušenému poskytnut čas na přípravu v rozsahu 50 minut (maior), resp. 35 minut (minor).

1. Pedagogika a psychologie jako vědní obory

Psychologické základy hudebního vzdělávání, pojem hudebnost, hudební schopnosti a jejich klasifikace, hudební dovednosti a návyky

Charakteristika a pojetí předmětu hudební výchova

Vliv hudby na mozek

Typy paměti (hudební, prostorová, pohybová...)

Pedagogické zásady v hodině hudební výchovy

Úkoly:

Na přípravách konkrétních hodin hudební výchovy ze svého portfolia ukažte, jak jste aplikovali některou z pedagogických zásad.

Vysvětlíte pojem „činnostní pojetí výuky hudební výchovy“ a pomocí poznatků z obecné psychologie a pedagogiky se pokuste doložit jeho výhody pro rozvoj hudebnosti.

Literatura:

BEK, M. (2003). *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. KLP. Dostupné z <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:65930400-5526-11e5-bf4b-005056827e51> [cit. 2024-09-06].

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.

FUKAČ, J., TESAŘ, S., VEREŠ, J. (2000). *Hudební pedagogika : koncepce a aplikace hudebně výchovných idejí v minulosti a přítomnosti*. Masarykova univerzita.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

HOLAS, M. (2004). *Hudební pedagogika*. AMU.

HOLAS, M. (2001). *Malý slovník základních pojmů z hudební pedagogiky a psychologie*. AMU.

KASAN, J. (1991). *Výzkum hudebnosti 1990*. Výzkumné oddělení Českého rozhlasu.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. a kol. (1977). *Nové cesty hudební výchovy na ZŠ. Hudební vývoj dítěte. Úvod do hudební psychologie*. Polygrafia.

Video: Vliv hudby na mozek https://www.youtube.com/watch?v=wj9WlqdJQ_4

2. Pedagogický a psychologický výzkum a jeho využití v práci učitele

Specifické hudební výzkumné metody – diagnostický dotazník, zvukový dotazník, hudební analýza, hudební testy apod.

Základní pojmy z didaktiky hudební výchovy

Výzkumy hudebních preferencí mládeže jako východisko pro práci učitele hudební výchovy
Hudebněvýchovné činnosti (dále HVČ): Tvořivé činnosti (improvizace, elementární prvky komponování)

Úkoly:

Uvedte příklady, jak byste některou ze specifických hudebních výzkumných metod využili ve školní praxi.

Literatura:

BEK, M. (2003). *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. KLP. Dostupné z <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:65930400-5526-11e5-bf4b-005056827e51> [cit. 2024-09-06].

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

HONS, M. (2010). *Hudební analýza*. Togga.

FERKOVÁ, E. (2007). *Hudobná analýza: Teória a stručné dejiny*. AEPRESS.

CHRÁSKA, M. a KOČVAROVÁ, I. (2015). *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech. Pedagogika / Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.

CHRÁSKA, M. (2016). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Pedagogika*. Grada.

JIRIČKOVÁ, J. (ed.) a kol. (2023). *Kapitoly z kreativní hudební výchovy*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

KOPECKÝ, J. – SYNEK, J. – ZOUHAR, V. (2014). *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*. JAMU.

LASEVIČOVÁ, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy pro obor Učitelství 1. stupně ZŠ*. (Distanční výuková opora). Univerzita Ostrava.

MAZUR, P. (1984). *Hudební činnosti žáků na ZŠ*. Pedagogická fakulta Ostrava.

PUNCH, K. (2015). *Úspěšný návrh výzkumu*. Portál.

REITMAYEROVÁ, E. a BROUMOVÁ, V. (2007). *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Portál.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Praha: Karolinum.

SKUTIL, M. (2011). *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Portál.

SOJÁK, P. (2017). *Osobnostní a sociální rozvoj, aneb, Strom, mozaika a vzducholoď. Pedagogika*. Grada.

TAYLOR, D. (2021). HRAVÁ HUDEBNÍ VÝCHOVA ANEB NECHME DĚTI TVOŘIT. Online. In VALACHOVÁ, Daniela, KOVÁČOVÁ, Barbora. *Expresivita vo výchove IV*. 1. vydání. Univerzita Komenského v Bratislave, s. 133–147.

VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.

VÁŇOVÁ, H. a SKOPAL, J. (2017). *Metodologie a logika výzkumu v hudební pedagogice*. 3., aktualizované vydání. *Učební texty Univerzity Karlovy*. Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.

3. Vzdělávací politika ČR a společné vzdělávání

Kurikulární dokumenty RVPZV/G/ZUŠ – oblast Umění a kultura; ŠVP, TVP, IVP

Hudebně nerozvinuté děti, amúzie

Volnočasové hudební aktivity při ZŠ a SŠ

Výuka v ZUŠ

Spolupráce mezi učitelem hudební výchovy a třídním učitelem (výchovné a výukové problémy, žáci se specifickými vzdělávacími potřebami)

Úkoly:

Ukažte příklad konkrétního tematického plánu a konkrétního ŠVP hudební výchovy.

Literatura:

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudba v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.

KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudební didaktika pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.

KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Oborová didaktika uměleckých disciplín v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum.

Rámcový vzdělávací program pro PV, ZV, gymnázia, ZUŠ

Školní vzdělávací program pro hudební výchovu vybrané školy z oborové praxe

4. Škola v současnosti a její vliv na žáka

Estetická výchova – její cíle a role při rozvíjení kompetencí pro život, vztah hodnoty a funkce v umění

Hudební výchova a její vliv na žáka ZŠ a SŠ, činnostní pojetí hudební výchovy

Hudební výchova jako prostor pro relaxaci a osobnější komunikaci, podpora wellbeingu žáků, muzikoterapie, hudba jako strategie zvládnutí stresu

Pěvecký sbor, soubor nebo kroužek a jeho role v osobnostním rozvoji žáků a studentů

Spolupráce učitele hudební výchovy s kulturními institucemi

HVČ: Instrumentální činnosti: OI, zásady nácvičku, druhy instrumentálních doprovodů

Úkoly:

Ukažte konkrétní přípravu hodiny hudební výchovy, kde se objevují prvky relaxace.

Navrhněte skladby, které je možné využít nejen pro výukové účely, ale mají i další přidanou hodnotu z hlediska rozvoje osobnosti žáků.

Literatura:

- BELZ, H. & SIEGRIST, M. (2011). *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Portál.
- BENÍČKOVÁ, M. (2017). *Muzikoterapie a edukace*. Grada.
- BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.
- COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.
- DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.
- EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III*. Supraphon.
- FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.
- HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.
- CHVATÍK, K. (1994). *Strukturální estetika*. Victoria Publishing.
- JURKOVIČ, P. (1996). *Hudební nástroj ve škole*. Muzikservis.
- JURKOVIČ, P. (1996). *Instrumentální soubory na základní škole*. SPN.
- JURKOVIČ, P. (2012). *Od výkřiku k písničce*. Portál.
- JURKOVIČ, P. (2017). *Písnička jako dárek*. Portál.
- MAZUR, P. (1984). *Hudební činnosti žáků na ZŠ*. Pedagogická fakulta Ostrava.
- POLEDŇÁK, I. (2006). *Hudba jako problém estetiky*. Karolinum.
- SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.
- SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.
- SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum.
- SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.
- VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.
- VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

5. Řízení školy a možnosti podpory profesního vývoje učitele

Profesní rozvoj učitele hudební výchovy

Psychohygiena a syndrom vyhoření učitele hudební výchovy

Hudební tělesa při ZŠ a SŠ – školní soubory a sbory

Volnočasové hudební aktivity při ZŠ a SŠ

Plánování a organizace výuky hudební výchovy jako prevence proti stresu, plánování výuky a organizace metodických materiálů

HVČ: Vokální činnosti (hlasová hygiena, složky hlasové výchovy)

Úkoly:

Uvedte praktické tipy pro a) vlastní hlasovou hygienu b) vlastní wellbeing.

Na základě zkušeností z pedagogické praxe popište, jak pracuje předmětová komise hudební výchovy a jaké jsou její úkoly.

Literatura:

- FROSTOVÁ, J. (2010). *Péče o hlasovou kondici učitelů. Škola a zdraví pro 21. století*. MSD, MU.
- FROSTOVÁ, J. – VANIÁKOVÁ, M. (1995). *Základy hlasové výchovy pro učitele I*. MU.
- FRYŠČÁK, J. (1999). *Hlasová výchova dítěte*. Katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ostravě.
- JURKOVIČ, P. (1996). *Hudební nástroj ve škole*. Muzikservis.
- JURKOVIČ, P. (1996). *Instrumentální soubory na základní škole*. SPN.
- JURKOVIČ, P. (2012). *Od výkřiku k písničce*. Portál.
- JURKOVIČ, P. (2017). *Písnička jako dárek*. Portál.
- KOZELSKÁ, I. (2004). *Hlasová výchova v učitelské přípravě: jako dovednostní součást profesionalizace učitelů 21. století*. Ostravská univerzita.
- MAJTNER, J. (2006). *Hlasová výchova*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- TICHÁ, A. (2004). *Hlasová výchova v dětském sboru*. Praha.
- TICHÁ, A. (2005). *Učíme děti zpívat*. Portál.
- VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.
- VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- VYDROVÁ, J. (2009). *Rady ke zpívání*. Práh.

6. Podpora úspěšnosti žáků a žáci se se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole – specifické poruchy učení (SPU)

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v hudební výchově – SPU, amúzie, dítě hudebně nerozvinuté

Didaktické zásady v hodině hudební výchovy (diferenciace, přiměřenost, aktivnost, názornost atd.)

HVČ: Sluchové činnosti – sluchová analýza; intonační metody

Úkoly:

S jakým žákem se speciálními vzdělávacími potřebami jste se během svojí pedagogické praxe setkali?

Uveďte konkrétní možnosti, jak lze do hodiny zapojit žáka s amúzií nebo jiným handicapem.

Literatura:

- DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.
- FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.
- HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.
- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudba v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudební didaktika pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Oborová didaktika uměleckých disciplín v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.
- SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum.

VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.

VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

7. Žák nadaný a mimořádně nadaný ve škole

Hudební vlohy, schopnosti, dovednosti a návyky

Žáci nadaní, talentovaní a geniální

Klasifikace hudebních schopností

Úkoly:

Uvedte příklady konkrétních příprav hodin hudební výchovy a způsob, jak lze do jejich průběhu zapojit talentovaného žáka.

Jakou dodnes inspirativní myšlenku přinesl do praxe hudební výchovy Vladimír Helfert?

Literatura:

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum.

8. Osobnost učitele a žáka

Osobnost učitele HV – složka axiologická, vědomostní a dovednostní

Autoevaluace, formativní zpětná vazba (teorie)

HVČ: Hlasová výchova – deklamace, hlas, hlasové ústrojí, dech, artikulace

Úkoly:

Ukažte konkrétní příklady a možnosti, jak získat od žáků zpětnou vazbu na hodiny hudební výchovy.

Znáte nějaké organizace, které poskytují možnost, jak se učitel hudební výchovy může po metodické stránce dále rozvíjet?

Literatura:

FROSTOVÁ, J. (2010). *Péče o hlasovou kondici učitelů*. Škola a zdraví pro 21. století. MSD, MU.

FROSTOVÁ, J. – VANIÁKOVÁ, M. (1995). *Základy hlasové výchovy pro učitele I*. MU.

FRYŠČÁK, J. (1999). *Hlasová výchova dítěte*. Katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ostravě.

JURKOVIČ, P. (2012). *Od výkřiku k písničce*. Portál.

JURKOVIČ, P. (2017). *Písnička jako dárek*. Portál.

KOZELSKÁ, I. (2004). *Hlasová výchova v učitelské přípravě: jako dovednostní součást profesionalizace učitelů 21. století*. Ostravská univerzita.

- MAJTNER, J. (2006). *Hlasová výchova*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- PETTY, G. (2002). *Moderní vyučování*. Vydání druhé. Portál.
- REITMAYEROVÁ, E., & BROUMOVÁ, V. (2015). *Cílená zpětná vazba. Metody pro vedoucích skupin a učitele*. Portál.
- SEBEROVÁ, A. a MALČÍK, M. (2009). *Autoevaluace školy – od teorie k praxi a výzkumu*. Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.
- STARÝ, K. a LAUFKOVÁ, V. (2016). *Formativní hodnocení ve výuce*. Portál.
- TICHÁ, A. (2004). *Hlasová výchova v dětském sboru*. Praha.
- TICHÁ, A. (2005). *Učíme děti zpívat*. Portál.
- VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.
- VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (ed.). (2011). *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. Grada.
- VYDROVÁ, J. (2009). *Rady ke zpívání*. Práh.

9. Práce se vzdělávacími cíli na podporu úspěšnosti žáků

Zpětná vazba a reflexe v hodině hudební výchovy (z pozice učitele x žáka)
Vzdělávací cíle v hudební výchově v návaznosti na RVP ZV/G
Specifická role hudební výchovy v podpoře školní úspěšnosti žáků
Motivace v hodině hudební výchovy

Úkoly:

Na příkladech z vypracovaných příprav (z vlastního portfolia) ukažte možnosti zapojení slabších žáků.

Literatura:

- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudba v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Hudební didaktika pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- KRUŽÍKOVÁ, L. (ed.) a kol. (2020). *Oborová didaktika uměleckých disciplín v inkluzivním vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- PAYNEOVÁ, H. (1999). *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.
- PETTY, G. (2002). *Moderní vyučování*. Vydání druhé. Portál.
- REITMAYEROVÁ, E., & BROUMOVÁ, V. (2015). *Cílená zpětná vazba. Metody pro vedoucích skupin a učitele*. Portál.
- ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.
- Rámcový vzdělávací program pro ZV, gymnázia
- VALENTA, J. (2006). *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. Publishing © AISIS o. s.

10. Výchova, kritická a senzitivní období ve vývoji

Vývojová specifika žáka v hudební výchově – vloh, schopnosti, dovednosti, návyky

Klasifikace hudebních schopností

Hudba jako součást života dospívajících

HVČ: Motorický vývoj dítěte – rytmické, instrumentální, hudebně-pohybové činnosti

Úkoly:

Uvedte konkrétní postupy, jak v hodině hudební výchovy pracovat s žákem v období mutace. Specifika chování v období puberty – popište, jak je možné předcházet výchovným problémům v hodině hudební výchovy (nebo výchov obecně).

Literatura:

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.

FROSTOVÁ, J. (2010). *Péče o hlasovou kondici učitelů*. Škola a zdraví pro 21. století. MSD, MU.

FROSTOVÁ, J. – VANIÁKOVÁ, M. (1995). *Základy hlasové výchovy pro učitele I*. MU.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

JENČKOVÁ, E. (1997). *Hudba a pohyb. I. díl. Hudba v současné škole. Základní řada*. Hradec Králové: Jaroslav Jenček – Orlice.

PAYNEOVÁ, H. (1999). *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Karolinum. TICHÁ, A. (2004). *Hlasová výchova v dětském sboru*. Praha.

SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.

ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

TICHÁ, A. (2005). *Učíme děti zpívat*. Portál.

VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.

VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

VISKUPOVÁ, B. (1987). *Hudba a pohyb*. Comenium musicum.

VYDROVÁ, J. (2009). *Rady ke zpívání*. Práh.

11. Plánování výuky a učení

Organizace a plánování výuky hudební výchovy, RVP/ŠVP, tematický plán, struktura hodiny, časové rozčlenění činností

Teorie učení v hudební výchově

Činnostní pojetí hudební výchovy – dělení hudebněvýchovných činností dle RVP (činnosti vokální, instrumentální, poslechové a hudebněpohybové) x dle Didaktiky HV (činnosti interpretační, percepční, tvořivé, hudebněnaukové)

Úkoly:

Aplikujte na výuku hudební výchovy základní principy učení: učení pokusem a omylem, vhladem, posilováním, nápodobou a identifikací – uveďte konkrétní příklady (např. nácvik písně – nápodobou nebo pokusem o intonaci z not).

Popište strukturu konkrétní hodiny HV (na základě vlastní praxe), zdůvodněte zvolené aktivity vzhledem k cílům hodiny a dovednostem, jaké mají rozvíjet.

Literatura:

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Rámcový vzdělávací program pro PV, ZV, SŠV Gymnázia

12. Výukové strategie a práce s motivací ve výuce

Strategie výuky v hudební výchově

Motivace v hudební výchově

Didaktické prostředky, pomůcky

HVČ: Instrumentální činnosti – typy instrumentálních doprovodů a jejich aplikace v praxi

Úkoly:

Na příkladech ze svého portfolia ukažte možnosti různé příklady motivace v dané hodině hudební výchovy.

Literatura:

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III*. Supraphon.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

JURKOVIČ, P. (1996). *Hudební nástroj ve škole*. Muzikservis.

JURKOVIČ, P. (1996). *Instrumentální soubory na základní škole*. SPN.

LANGR, L. (1984). *Úloha motivace ve vyučování na základní škole. Pedagogická teorie a praxe*. SPN.

PETTY, G. (2002). *Moderní vyučování*. Vydání druhé. Portál.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.

13. Školní třída jako sociální skupina a její řízení

Strategie řízení třídy, zvládnutí kázně jako předpoklad pohybové výchovy

Organizace učebního procesu v hudební výchově – metody výuky

HVČ: Vokální činnosti – metodické postupy k nácvičku jednohlasé a vícehlasé písně; instrumentální činnosti – zásady k instrumentálním doprovodům

Úkoly:

Vysvětlete rozdíly v organizaci hodin v hudební výchově a v řízení třídy (skupiny) na ZŠ a SŠ.

Uvedte konkrétní příklady aktivit v hodinách v hudební výchově, které můžou napomoci prohloubení vztahů ve třídě.

Literatura:

CANGELOSI, J. S. (2009). *Strategie řízení třídy*. Portál.

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III.* Supraphon.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

JENČKOVÁ, E. (1997). *Hudba a pohyb. I. díl. Hudba v současné škole. Základní řada*. Hradec Králové: Jaroslav Jenček – Orlice.

JURKOVIČ, P. (1996). *Hudební nástroj ve škole*. Muzikservis.

JURKOVIČ, P. (1996). *Instrumentální soubory na základní škole*. SPN.

KNOPOVÁ, B. (2005). *Činnosti hudebně pohybové v systému hudebního vzdělávání na ZŠ a SŠ: (didaktika hudební výchovy)*. Masarykova univerzita v Brně.

KULHÁNKOVÁ, E. (2010). *Hudebně pohybová výchova*. Portál.

MAŇÁK, J. & ŠVEC, V. (2003). *Výukové metody*. Paido

MAZUR, P. (1984). *Hudební činnosti žáků na ZŠ*. Pedagogická fakulta Ostrava.

PAYNEOVÁ, H. (1999). *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

PECHÁČEK, S. – VÁŇOVÁ, H. (2001). *Praktické úkoly z didaktiky hudební výchovy*. Karolinum.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.

ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

VISKUPOVÁ, B. (1987). *Hudba a pohyb*. Comenium musicum.

14. Pedagogické diagnostikování ve škole

Diagnostika hudebnosti

Hodnocení a klasifikace v hudební výchově pro žáky s SPU

HVČ: Percepční činnosti poslechové – cíle poslechu; hudebně-výrazové prostředky, analyticko-syntetické schopnosti, percepčně-pohybové ad.; dělení poslechu – forma intuitivní, intelektuální

Úkoly:

Ukažte příklad diagnostického dotazníku nebo diagnostického postupu (konkrétní aktivity) v hodině hudební výchovy (např. když se seznamujete s novou třídou apod.).

Uvedte příklady praktického využití hudební sémiotiky v receptivní výchově na ZŠ/SŠ.

Literatura:

ČÍHALOVÁ, E. a MAYER, I. (1994). *Klasifikace a slovní hodnocení: zkušenosti z praxe na ZŠ. Škola 21. Nové trendy*. Agentura Strom.

DOUBRAVOVÁ, J. (2008). *Sémiotika v teorii a praxi* (2. vyd.). Portál. Dostupné z <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:942e4270-a069-11e8-99aa-005056827e51> [cit. 2024-09-06].

FRANĚK, M. (2007). *Hudební psychologie*. Karolinum.

JUCOVIČOVÁ, D. a ŽÁČKOVÁ, H. (2001). *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU*. D & H.

KOLÁŘ, Z. a ŠIKULOVÁ, R. (2005). *Hodnocení žáků: formy hodnocení, učitel a žák, sebehodnocení, praktické ukázky*. Pedagogika. Grada.

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

HOLAS, M. (1990). *Úvod do psychologie hudby: hudební diagnostika*. SPN.

NEZVALOVÁ, D. (ed.). (2001). *Psychologické aspekty hudební výchovy: (ontogeneze, diagnostika, muzikoterapie): sborník příspěvků 5. ročníku Olomouckých jarních muzikologických konferencí*. Univerzita Palackého v Olomouci.

SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. (2013). *Hudební psychologie pro učitele*. Praha: Karolinum.

SKUTIL, M. (2011). *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Portál.

SLAVÍK, J. (2011). *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Masarykova univerzita. Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky.

SEDLÁČEK, M. (2009). *Sémiotické aspekty hudebního díla – teoretická východiska, možnosti, limity*. In *Prezentácie – konfrontácie 2009* (pp. 65–69). Katedra teórie hudby a Centrum výskumu na HTF VŠMU v Bratislave.

15. Učení, jeho výsledky a jejich vliv na žáka

Hodnocení a klasifikace v hudební výchově – specifika

Sebehodnocení žáků – jak mu dát prostor, ale zároveň dbát na bezpečné prostředí, tipy, jak ho vytvářet

Hudebně-vzdělávací publikace

Úkoly:

Zhodnoťte výhody a nevýhody různých způsobů hodnocení v hudební výchově (klasické známky, bodový systém, slovní hodnocení apod.)

Jaký typ hodnocení byste preferovali?

Literatura:

ANDRÁŠOVÁ, H. (2006). *Slovní hodnocení na 2. stupni ZŠ. Nahlížet – nacházet*. Raabe.

ČÍHALOVÁ, E. a MAYER, I. (1994). *Klasifikace a slovní hodnocení: zkušenosti z praxe na ZŠ. Škola 21. Nové trendy*. Agentura Strom.

KOLÁŘ, Z. a ŠIKULOVÁ, R. (2005). *Hodnocení žáků: formy hodnocení, učitel a žák, sebehodnocení, praktické ukázky*. Pedagogika. Grada.

KOŠTÁLOVÁ, H.; MIKOVÁ, Š. a MAJEROVÁ, J. (2012). *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na školní hodnocení*. Portál.

16. Učení a vybrané výukové metody

Výukové metody v hudební výchově

Projektová výuka v hudební výchově, zapojení hudební výchovy do projektů v jiných předmětech (propojeno konkrétním tématem), integrovaná tematická výuka, mezipředmětové vztahy.

HVČ: Percepční poslechové činnosti – metodický postup poslechu; sémiotická podstata uměleckého díla (smysl a obsah hudebního díla)

Různé typy hodiny v hudební výchově (poslechová, pohybová, s převahou vokálních / instrumentálních aktivit apod.)

Úkoly:

Na základě vlastního portfolia ukažte příklad hodiny hudební výchovy s prvky projektového vyučování, tematické výuky nebo využitím mezipředmětových vztahů.

Literatura:

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

KOVALIK, S., & OLSEN, K. D. (1995). *Integrovaná tematická výuka: model*. Spirála.

KRATOCHVÍLOVÁ, J. (2006). *Teorie a praxe projektové výuky*. Masarykova univerzita.

MAŇÁK, J. & ŠVEC, V. (2003). *Výukové metody*. Brno: Paido.

PETTY, G. (2002). *Moderní vyučování*. Vydání druhé. Portál.

SEDLÁČEK, M. (2005). Východiska poslechových činností ve výuce hudební výchovy na základních a středních školách (k sémantické analýze Obětem Hirošimy Krzysztofa Pendereckého). In *Musica viva in schola XIX* (pp. 68-81). Brno: MU.

ZORMANOVÁ, L. (2012). *Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod*. Pedagogika. Grada.

17. Rozvoj alternativních vzdělávacích programů a inovací v současnosti a jeho důvody, afektivní potřeby nejen v alternativním vzdělávání

Současné trendy hudebního vzdělávání

Hudební výchova x muzikofiletika x muzikoterapie

Potřeby žáka – emocionální prožitek z hudby

Spontánní tvorba jako výraz emocí žáka

Role hudby v některých alternativních systémech (waldorfská škola – eurytmie, daltonský systém, Montessori, Yamaha systém, Suzukiho metoda

Orffova škola jako specifický a ucelený systém – vliv na současnou hudební výchovu, jeho přínos pro rozvoj hudebnosti

HVČ: Tvořivé činnosti – improvizace, elementární prvky komponování

Úkoly:

Uveďte konkrétní aktivity nebo postupy využívané v některém alternativním systému, které mohou být inspirací pro výuku hudební výchovy.

Literatura:

BENÍČKOVÁ, M. (2017). *Muzikoterapie a edukace*. Grada.

COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.

EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III*. Supraphon.

FRIEDLOVÁ, M. a kol. (2020). *Muzikofiletické techniky v inkluzivní výuce*. Univerzita Palackého v Olomouci.

JIŘIČKOVÁ, J. (ed.) a kol. (2023). *Kapitoly z kreativní hudební výchovy*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

KANTOR, J., LIPSKÝ, M. & WEBER, J. (2009). *Základy muzikoterapie*. Praha: Grada.

KOPECKÝ, J. – SYNEK, J. – ZOUHAR, V. (2014). *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*. JAMU.

MAŇÁK, J. & ŠVEC, V. (2003). *Výukové metody*. Paido.

POWELL, J. (2012). *Jak funguje hudba. Průvodce posluchače vědou a psychologíí krásných zvuků*. Dokořán.

POWELL, J. (2018). *Emoční síla krásných zvuků aneb proč máme rádi hudbu*. ANAG.

SLAVÍK, J. (1997). *Od výrazu k dialogu ve výchově: artefiletika*. Karolinum.

SLAVÍKOVÁ, V., SLAVÍK, J., & ELIÁŠOVÁ, S. (2007). *Dívej se, tvoř a povídej! Artefiletika pro předškoláky a mladší školáky*. Portál.

STIBUREK, M. (2000). Arteterapie, artefiletika – podoby, obsah, hranice, role, cíle. In *Současná arteterapie v České republice a v zahraničí*. Univerzita Karlova v Praze.

ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

VALENTA, J. (2006). *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. Publishing © AISIS o. s.

ZELEIOVÁ, J. (2007). *Muzikoterapie*. Portál.

18. Hodnoty a postoje ve vzdělávání

Hudební vkus – tolerance, klima třídy

Axiologická složka osobnosti učitele hudební výchovy

Emoce a hudba, hudba jako výraz emocí v návaznosti na hudebněvýchovné činnosti: interpretační a percepční činnosti = žák jako interpret/tvůrce/recipient

Hudba jako prostředek pro rozvoj emocionální inteligence

Úkoly:

Popište konkrétní možnosti, jak v hodinách hudební výchovy:

- a) formovat a rozvíjet vkus žáků (např. diskuse o poslouchané skladbě v různých úpravách, o snahách o popularizaci klasických skladeb pomocí přepisování do jazyka populární hudby apod.);
- b) vést žáky k toleranci a respektu k ostatním – např. při poslechu různých žánrů populární hudby a výběru písní pro společný zpěv.

Literatura:

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

POWELL, J. (2018). *Emoční síla krásných zvuků aneb proč máme rádi hudbu*. ANAG.

POWELL, J. (2012). *Jak funguje hudba. Průvodce posluchače vědou a psychologii krásných zvuků*. Dokořán.

URBAN, D. (1998). *Emocionální inteligence: šance pro nekonvenční myšlení a alternativní rozhodování*. Management Press.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (ed.). (2011). *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. Grada.

19. Socializace, rodina a škola

Rodina jako základ pro rozvoj hudebnosti

Hudba jako komunikační prostředek (masmédia; masová kultura; kýč jako produkt masové kultury)

Hudební výchova jako rozvoj kompetence sociální, komunikační, personální

Hudba a zábava

Nonartificiální hudba ve výuce hudební výchovy, rozdíly oproti hudbě artificiální

HVČ: Hudebně-pohybové činnosti – oblast pohybová a taneční

Úkoly:

Popište průběh hodiny hudební výchovy s tématem z oblasti nonartificiální hudby a ukažte, jak jste metodicky zpracovali vysvětlení rozdílů mezi artificiální a nonartificiální hudbou.

V jakých situacích můžete jako učitel(ka) hudební výchovy spolupracovat s rodiči žáků?

Literatura:

- BELZ, H. & SIEGRIST, M. (2011). *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Portál.
- JENČKOVÁ, E. (1997). *Hudba a pohyb. I. díl. Hudba v současné škole. Základní řada*. Hradec Králové: Jaroslav Jenček – Orlice.
- KNOPOVÁ, B. (2005). *Činnosti hudebně pohybové v systému hudebního vzdělávání na ZŠ a SŠ: (didaktika hudební výchovy)*. Masarykova univerzita v Brně.
- KOS, B. (1976). *Lidové tance ve školní tělesné výchově*. SPN.
- KULHÁNKOVÁ, E. (2010). *Hudebně pohybová výchova*. Portál.
- KULKA, T. (1997). *Umění a kýč*. Torst.
- KURKOVÁ, L. (1987). *Tanec a hudba*. SPN.
- MAZUR, P. (1984). *Hudební činnosti žáků na ZŠ*. Pedagogická fakulta Ostrava.
- MCQUAIL, D. (2009). *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál.
- PAYNEOVÁ, H. (1999). *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.
- PECHÁČEK, S. – VÁŇOVÁ, H. (2001). *Praktické úkoly z didaktiky hudební výchovy*. Karolinum.
- PRCHAL, J. (1998). *Populární hudba ve škole*. Muzikservis.
- SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.
- SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.
- ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.
- VALENTA, J. (2006). *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. Aisis.
- VISKUPOVÁ, B. (1987). *Hudba a pohyb*. Comenium musicum.
- FUKAČ, J. a POLEDŇÁK, I. (1977). K typologickým polarizacím hudby, zejména polarizaci hudby artificiální a nonartificiální. In: *Hudební věda*, ročník 14. s. 316-333.

20. Kázeň a svoboda ve výchově a jejich vztah k žákům s problémovým chováním

Tvořivé činnosti: Svoboda při volné tvorbě, sebevyjádření

Diferenciace mezi žáky (vlohy, SPU, nadání)

Hudebně-pohybové činnosti – zapojení žáka se speciálními potřebami

Instrumentální činnosti: strategie, zásady jako prevence nekázně žáků

HČV: Poslechové činnosti – intuitivní forma poslechu (nonverbální vyjádření – intuitivní deskripce)

Úkoly:

Na základě své pedagogické praxe popište možné problémové chování v hodině hudební výchovy a navrhnete preventivní opatření.

Jaké jsou další možnosti řešení kázeňských problémů, pokud přes vaši snahu nedojde ke zlepšení? (spolupráce s třídním učitelem, informace rodičům, spolupráce s kolegy učícími v dané třídě, kázeňský postih, spolupráce s výchovným poradcem a metodikem prevence, rozbor situace na pedagogické radě apod.)

Literatura:

- COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.
- EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III*. Supraphon.

FRIEDLOVÁ, M. a kol. (2020). *Muzikofiletické techniky v inkluzivní výuce*. Univerzita Palackého v Olomouci.

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

JIRIČKOVÁ, J. (ed.) a kol. (2023). *Kapitoly z kreativní hudební výchovy*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

KOPECKÝ, J. – SYNEK, J. – ZOUHAR, V. (2014). *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*. JAMU.

PECHÁČEK, S. – VÁŇOVÁ, H. (2001). *Praktické úkoly z didaktiky hudební výchovy*. Karolinum.

21. Výchovná prostředí a vlivy sociálního vnímání aktérů

Tolerance vkusu (hudebního); individualizace / diferenciacce mezi žáky

Hudební výchova jako rozvoj sociální kompetence

Pěvecký sbor jako výchovné prostředí

HVČ: Rytmičké činnosti – rytmičké prvky a prostředky, rytmičké slabiky a fonogestika, rytmičké vícehlas, kánon

Úkoly:

Jaký přínos pro formování osobnosti žáka může mít práce v pěveckém sboru nebo hudebním kroužku?

Literatura:

BLAŽKOVÁ, O. – LIŠKOVÁ, Y. (2010). *Metodika výuky hudební výchovy na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostravská univerzita.

COUFALOVÁ, G. – MEDEK, I. – SYNEK, J. (2013). *Hudební nástroje jinak. Netradiční využití tradičních hudebních nástrojů a vytváření jednoduchých hudebních nástrojů*. JAMU.

DANIEL, L. (2001). *Metodika hudební výchovy*. Montanex.

EBEN, P. - HURNÍK, I. (1969–1998). *Česká Orffova škola I. – III*. Supraphon.

HAVELKOVÁ, K. – CHLÁDKOVÁ, B. (1994). *Didaktika hudební výchovy 1*. MU.

JURKOVIČ, P. (1996). *Hudební nástroj ve škole*. Muzikservis.

JURKOVIČ, P. (1996). *Instrumentální soubory na základní škole*. SPN.

MAZUR, P. (1984). *Hudební činnosti žáků na ZŠ*. Pedagogická fakulta Ostrava.

SEDLÁK, F. (1985). *Didaktika hudební výchovy na 1. stupni základní školy*. SPN.

SEDLÁK, F. (1979). *Didaktika HV na 2. stupni ZŠ*. SPN.

SYNEK, J. (2004). *Didaktika hudební výchovy I*. Univerzita Palackého v Olomouci.

ŠIMANOVSKÝ, Z. (2011). *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Portál.

VÁŇOVÁ, H. (1984). *Pěvecká tvořivost na základní škole*. SPN.

22. Pedagogická a výuková komunikace a její psychologický kontext

Hudební výchova jako rozvoj komunikativní kompetence

Specifika nonverbální komunikace učitele hudební výchovy, osobnost učitele

Hudba jako druh nonverbální komunikace

HVČ: Percepční činnosti: intelektuální forma poslechu, rozbor hudební ukázky, dialog po poslechu, sdílení zážitku, hodnocení ukázky a chápání uměleckého díla jako nositele sdělení

Tvořivé činnosti: dialog / komunikace o žákově výtvoru/výstupu

Úkoly:

Ukažte konkrétní přípravu, jejíž součástí je komunikace se třídou jako skupinou (např. inspirovaná poslechem ukázkou).

Literatura:

BELZ, H. & SIEGRIST, M. (2011). *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Portál.

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

23. Otázky a zpětná vazba učitele ve výukové komunikaci

Zpětná vazba učitele hudební výchovy; druhy zpětné vazby – učitel směrem k žákům, žáci k učiteli, učitel směrem k sobě (reflexe)

Muzikofiletika – reflektivní dialog

HVČ: Percepční sluchové činnosti – intonační metody v praxi

Úkoly:

Formulujte otázky, kterými povzbudíte a rozvinete komunikaci o slyšené skladbě v poslechové hodině.

Formulujte otázky k reflexi vlastní výuky.

Literatura:

FRIEDLOVÁ, M. a kol. (2020). *Muzikofiletické techniky v inkluzivní výuce*. Univerzita Palackého v Olomouci.

HERDEN, J. (1994). *My pozor dáme a posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1997). *My pozor dáme a nejen posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč. O poslechu ve škole i doma*. Metodické poznámky k učebnicím: 1. *My pozor dáme a posloucháme* a 2. *My pozor dáme a (nejen) posloucháme*. Scientia.

HERDEN, J. (1998). *Hudba jako řeč*. Scientia.

REITMAYEROVÁ, E. a BROUMOVÁ, V. (2007). *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Portál.

VALENTA, J. (2006). *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. Publishing © AISIS o. s.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (ed.). (2011). *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. Grada.

VÁŇOVÁ, H. (2004). *Průvodce učitele hudební výchovy tvořivou intonací*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

24. Kvalita školy a vztahy v ní

Hudební vkus – tolerance, klima třídy; práce s hudebními postoji a preferencemi dětí a mládeže

Reflexe a zpětná vazba v rámci interpretačních a tvořivých činností

HVČ: Hudebněnaukové činnosti; hudba a tradice

Úkoly:

Formulujte třídní pravidla, která pomohou vytvořit bezpečné vztahové prostředí v hodině hudební výchovy.

Literatura:

BEK, M. (2003). *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. KLP. Dostupné z <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:65930400-5526-11e5-bf4b-005056827e51> [cit. 2024-09-06].

JIŘIČKOVÁ, J. (ed.) a kol. (2023). *Kapitoly z kreativní hudební výchovy*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

KOPECKÝ, J. – SYNEK, J. – ZOUHAR, V. (2014). *Hudební hry jinak. Tvořivé hry a modelové projekty elementárního komponování*. JAMU.

KUČEROVÁ, J., SEDLÁČEK, M., CHLOUPEK, T., KŘIVÁKOVÁ, V., MUSIL, O., OSTRÝ, P., OTTOVÁ, M., & RAFAILOV, K. (2019). *Lidová píseň v hudební výchově na základních a středních školách v České republice* (1. vyd.). Masarykova univerzita. Dostupné z <https://dx.doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M210-9536-2019>.

REITMAYEROVÁ, E. a BROUMOVÁ, V. (2007). *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Portál.

VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. (ed.). (2011). *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. Grada.

ZENKL, L., a kol. (1982). *Hudební sociologie a hudební výchova*. ČHS.